

Byla C-831/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. lapkričio 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunale di Milano (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. spalio 31 d.

Ieškovai:

Banco di Desio e della Brianza SpA

Banca di Credito Cooperativo di Carugate e Inzago sc

Intesa Sanpaolo SpA

Banca Popolare di Sondrio s.c.p.a

Cerved Credit Management SpA

Atsakovai:

YX

ZW

Pagrindinės bylos dalykas

Vykdymas – Nekilnojamojo turto ekspropriacija

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio ir 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 28)

6 ir 7 straipsnių išaiškinimas būtent tokiomis aplinkybėmis, kai laiduotojas, remdamasis vartotojų apsaugos teisės aktais, prašo teismo įvertinti sutarties sąlygos nesąžiningumą.

Prejudiciniai klausimai

a) Ar ir, jei taip, kokiomis aplinkybėmis pagal Direktyvos 93/13/EEB 6 ir 7 straipsnius ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį yra draudžiamos tokios kaip nagrinėjamosios nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias vykdančysis teismas negali pats peržiūrėti *res judicata* galią įgijusio teismo vykdomojo rašto turinio po to, kai vartotojas, sužinojęs savo statusą (apie kurį anksčiau negalėjo sužinoti dėl to, kaip buvo aiškinama ir taikoma galiojanti teisė), prašo atlikti tokią peržiūrą?

b) Ar ir, jei taip, kokiomis aplinkybėmis pagal Direktyvos 93/13/EEB 6 ir 7 straipsnius ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį yra draudžiamos tokios kaip nagrinėjamosios nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias dėl vartotojo pareikšto prieštaravimo vykdymui sprendžiantis vykdančysis teismas negali pripažinti nesąžininga sutarties sąlygos, kai numanomu sprendimu, kuris įgijo *res judicata* galią, konstatuota, kad ta sutarties sąlyga nėra nesąžininga, ir ar toks draudimas galimas ir tuo atveju, kai vadovaujantis *res judicata* galios atsiradimo momentu galiojusių teisės aiškinimu ir taikymu sąlyga negalėjo būti pripažinta nesąžininga dėl to, kad laiduotojas negalėjo būti pripažintas vartotoju?

ES teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

Pagrindinių teisių chartija

Direktyva 93/13/EEB

Nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

Decreto legislativo 6 settembre 2005, n. 206 (codice del consumo) (2005 m. rugsėjo 6 d. Įstatyminis dekretas Nr. 206 (Vartotojų kodeksas), visų pirma jo 33 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies t ir u punktai:

„1. Nesąžiningomis laikomos tokios vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo sudarytos sutarties sąlygos, dėl kurių, nepaisant sąžiningumo reikalavimo, vartotojo nenaudai atsiranda didelis neatitikimas tarp sutartyje nustatytų teisių ir pareigų.

2. Kol neįrodoma kitaip, nesąžiningomis sutarčių sąlygos, kurių tikslas arba poveikis yra:

<...>

t) vartotojo turimos teisės atėmimas, teisės pateikti prieštaravimą apribojimas, nukrypimas nuo teisminės institucijos kompetencijos, įrodymų pateikimo apribojimas, įrodinėjimo pareigos perkėlimas arba pakeitimas, sutarties laisvės apribojimas esant santykiams su trečiaisiais asmenimis;

u) <...> nustatyti jurisdikciją nagrinėti ginčus teismui ne vartotojo registruotos ar nurodytos nuolatinės gyvenamosios vietos (buveinės) vietovėje“.

ir 36 straipsnis:

„1. Pagal 33 ir 34 straipsnius laikomos nesąžiningomis sąlygos negalioja; likusi sutarties dalis lieka galioti.

<...>

3. Sutarties sąlygos pripažįstamos negaliojančiomis tik vartotojo naudai ir teismas tai gali padaryti *ex officio*“.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso aprašymas

- 1 2005 m. lapkričio 18 d. *Banco di Desio* sudarė laidavimo sutartį su YX ir ZW. Šiomis laidavimo sutartimis buvo užtikrintas vienos komercinės bendrovės (toliau – pagrindinė skolininkė) įsiskolintų sumų grąžinimas.
- 2 Išdavus nurodymą mokėti, dėl kurio nebuvo pateiktas prieštaravimas, todėl jis įsiteisėjo, *Banco di Desio* pradėjo YX ir ZW nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto ekspropriacijos (lygiomis dalimis) procedūrą.
- 3 Į šią procedūrą įsitraukė ir kiti ieškovai – įvairūs YX ir ZW kreditoriai ir pagrindinė skolininkė.
- 4 Sudarius 2013 m. sausio 29 d. perdavimo aktą, ZW, turinti 22 % pagrindinės skolininkės akcijų, tapo jos savininke. Vis dėlto nėra duomenų, kad ZW kada nors ėjo kokias nors pareigas bendrovėje, kuri yra pagrindinė skolininkė. Be to, pati ZW yra kitos komercinės bendrovės samdoma darbuotoja.
- 5 Remdamasis šiais duomenimis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atmetė galimybę pripažinti YX, kuris yra pagrindinės skolininkės įgaliotasis atstovas, vartotoju, bet pripažino galimybę ZW kvalifikuoti kaip vartotoją.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 Ieškovai nesutinka su tuo, kad ZW gali būti pripažinta vartotoja, atsižvelgdami į tai, kad ji yra pagrindinės skolininkės dalininkė, ir į tai, kad ją ir pagrindinės skolininkės įgaliotąjį atstovą YX sieja santuokinis ryšys.

- 7 Be to, turėdama 22 % pagrindinės skolininkės akcijų, ji gali turėti teisę gauti šios įmonės pelną, kuris gali tapti ir vienintelėmis ZW pajamomis.
- 8 Galiausiai, dėl tariamo antimonopolinių taisyklių pažeidimo, siekiama užginčyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo jurisdikciją.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 9 Pagal *Corte di cassazione* (Kasacinis teismas) jurisprudenciją *res judicata* galia taikoma ne tik pačiam sprendimui, bet ir priežastims, kurios, net jei vien numanomai, sudaro jo loginį ir teisinį pagrindą. Šis požiūris taikytinas ir nurodymui sumokėti tam tikrą pinigų sumą, kuris, jei neapskustas, įgyja *res judicata* galią ne tik dėl pareikšto skolinio reikalavimo, bet ir dėl vykdomojo rašto, kuris dėl jo išduotas, ir taip užkertamas kelias bet kokiam atitinkamo reikalavimo pagrindų nagrinėjimui.
- 10 Šis jurisprudencijoje suformuotas principas, vadinamas numanoma *res judicata* galia, grindžiamas loginiu argumentu: jeigu teismas priėmė sprendimą konkrečiu klausimu, akivaizdu, kad jis išsprendė visus kitus klausimus, kurie laikytini preliminariais to konkrečiai išspręsto klausimo atžvilgiu.
- 11 Išdavus nurodymą sumokėti, kreditorius gali, įteikęs vykdomąjį raštą ir pranešęs apie turto areštą, pradėti ekspropriacijos procedūrą. Vykdamas nekilnojamojo turto ekspropriaciją, be kita ko, kreditorius, remdamasis vykdomuoju raštu, priverstinai nusavina (pranešdamas apie turto areštą) savo skolininkui priklausančią daiktinę teisę į nekilnojamąjį turtą.
- 12 Remiantis *Corte di cassazione* (Kasacinis teismas) jurisprudencija, ekspropriacijos procedūra, kitaip nei bylos nagrinėjimas iš esmės, „yra ne veiksmų, atliktų siekiant vieno galutinio tikslo, tęstinė seka, o šalutinių procesų seka, t. y. atskira seka veiksmų, kuriuos nurodoma atlikti vadovaujantis viena po kitos priimtomis atskiromis priemonėmis“. Iš tikrųjų vykdomo proceso metu teismas įgyvendina leidimų suteikimo įgaliojimus, „tik valdydamas vykdomąjį procesą, kad veiksmai, iš kurių jis yra sudarytas, būtų tinkamai atlikti vadovaujantis greitumo ir tikslingumo kriterijais“. Taigi galimybė naudotis teise priimti sprendimus yra atmetama.
- 13 Kalbant apie įgaliojimus, kurie gali būti vykdančiojo teismo įgyvendinami *ex officio*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad vykdomo sąlyga yra galiojančio vykdomojo dokumento buvimas. Todėl vykdomasis raštas turi galioti visą ekspropriacijos laiką, nes kitu atveju jis taptų nevykdytinas. Taigi vykdamasis teismas turi įgaliojimą (pareigą) tikrinti, ar vykdomasis raštas egzistuoja vykdomo proceso pradžioje ir visą jo laiką, o jo nebelikus privalo nutraukti procesą. Tačiau vykdančiojo teismo veikimo *ex officio* sritis yra susijusi tik su vykdomojo rašto buvimu, bet ne su jo „vidiniu turiniu“.

- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat primena Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią „Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio b punktas turi būti aiškinami taip, kad ši direktyva taikoma fizinių asmenų ir kredito įstaigos sudarytai hipotekos sutarčiai, skirtai užtikrinti įsipareigojimų, kuriuos pagal kredito sutartį prisiėmė komercinė bendrovė šiai įstaigai, įvykdymui, jeigu šie fiziniai asmenys veikė siekdami su jų profesine veikla nesusijusių tikslų ir jų su minėta bendrove nesieja jokie funkcinio pobūdžio ryšiai, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.“ (2016 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo nutartis *Dumitras*, C-534/15, EU:C:2016:700).
- 15 Tokiu požiūriu neseniai pradėjo vadovautis ir Italijos *Corte di cassazione* (Kasacinis Teismas). Iš tikrųjų 2018 m. gruodžio 13 d. Sprendime Nr. 32225 jis nurodė, kad subjektyvūs vartotojų apsaugos teisės aktų taikymo reikalavimai tuo atveju, kai bendrovės dalininkas sudaro laidavimo sutartį jos naudai, turi būti vertinami atsižvelgiant į tos laidavimo sutarties (o ne atskiros pagrindinės sutarties) šalis, teikiant tinkamą reikšmę laiduotojui priklausančiai bendrovės kapitalo daliai ir galimai jo einamoms bendrovės, už kurią laiduojama, direktoriaus pareigoms. Vis dėlto reikia pabrėžti, kad iki šio sprendimo *Corte di cassazione*, atvirksčiai, nuolat laikėsi nuomonės, kad, esant laidavimo sutarčiai, subjektyvi vartotojo statuso sąlyga turi būti siejama su nuoroda į prievolę, kurios įvykdymas laiduojamas, nes laiduotojo prievolė yra papildoma prievolės, kurios įvykdymas laiduojamas, atžvilgiu.
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat primena Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią „Direktyvoje [93/13] nustatyta apsaugos sistema pagrįsta idėja, kad vartotojas yra silpnesnėje padėtyje nei pardavėjas ar tiekėjas tiek derybinių galių, tiek turimos informacijos lygio atžvilgiu, todėl jis priverstas sutikti su pardavėjo ar tiekėjo iš anksto parengtomis sąlygomis ir negali daryti įtakos jų turiniui“ ir „Direktyvos [93/13] 6 straipsniu siekiamas tikslas, kuris įpareigoja valstybes nares numatyti, kad nesąžiningos sąlygos vartotojams neprivalomos, gali būti pasiektas tik tuo atveju, jeigu vartotojas pats gali remtis šių sąlygų nesąžiningumu. Ginčiuose, kurie dažnai kyla dėl nedidelių sumų, advokatų atlyginimai gali būti didesni už ginčijamus interesus, o tai gali atgrasyti vartotoją nuo priešinimosi nesąžiningos sąlygos taikymui. Nors nagrinėjant tokio tipo ginčus pagal daugelio valstybių narių procesinės teisės normas pavieniai asmenys turi galimybę gintis patys, yra realus pavojus, kad vartotojas, visų pirma dėl neišmanymo, nesikreips į teismą dėl sutarties sąlygos, kuria remiamasi prieš jį, neteisėtumo. Tai reiškia, kad veiksminga vartotojo apsauga gali būti užtikrinta tik tuo atveju, jeigu nacionalinis teismas turi teisę tokią sutarties sąlygą įvertinti savo iniciatyva“ (2000 m. birželio 27 d. Sprendimas *Océano Grupo Editorial ir Salvat Editores*, C-240/98 – C-244/98, EU:C:2000:346, 25 ir 26 punktai).
- 17 Kaip nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Sprendime *Océano* nurodyta teismo teisė 2009 m. birželio 4 d. Sprendime *Pannon GSM Zrt*, C-243/08, (EU:C:2009:350) buvo pripažinta tikra pareiga savo iniciatyva įvertinti,

ar sutarties sąlyga yra nesąžininga, kaip suformuluota Sprendimo *Pannon* 35 punkte, „kai tik jam tampa žinomos šiuo atžvilgiu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės“ (ir, būtinai, kai vartotojas išreiškia ketinimą remtis sutarties sąlygos nesąžiningumu ir neprivalomu taikymu). Ši pareiga dera su teismo užduotimi užtikrinti apsaugos, kurią siekiama užtikrinti Direktyvos 93/13 nuostatomis, veiksmingumą.

- 18 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis yra „imperatyvi nuostata, kuri, atsižvelgiant į tai, kad viena iš sutarties šalių yra mažiau palankioje padėtyje, formalią pusiausvyrą, kurią ji nustato tarp sutarties šalių teisių ir pareigų, siekia pakeisti į realią pusiausvyrą, galinčią atkurti pastarųjų lygybę“ ir kad „viešojo intereso, kuriuo remiasi apsauga, kurią direktyva užtikrina vartotojams, pobūdis ir svarba, be kita ko, pateisina, kad nacionalinis teismas turėtų savo iniciatyva įvertinti nesąžiningą sutarties sąlygos pobūdį ir taip atsverti tarp vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo esantį pusiausvyros nebuvimą“ (2006 m. spalio 26 d. Sprendimas *Mostaza Claro*, C-168/05, EU:C:2006:675, 36 ir 38 punktai). Direktyva 93/13 užtikrinamos apsaugos svarba vartotojui taip pat buvo patvirtinta sprendimais, kuriuose Teisingumo Teismas, vadovaudamasis lygiavertiškumo principu (kuriuo – kartu su apsaugos veiksmingumo principu – yra ribojamas valstybių narių procesinės autonomijos principas), Direktyvos 93/13 6 straipsnį prilygino nacionalinės teisės nuostatomis, kurios nacionalinės teisės sistemoje laikomos viešosios tvarkos nuostatomis (žr., *inter alia*, 2016 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Gutiérrez Naranjo*, C-154/15, C-307/15 ir C-308/15, EU:C:2016:980, 54 punktas).
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, taip suprantami tie sprendimai, kuriais laikantis lygiavertiškumo principo arba apsaugos veiksmingumo principo nacionaliniam teismui buvo suteikti *ex officio* tyrimo įgaliojimai (žr., *inter alia*, 2010 m. lapkričio 9 d. sprendimą *VB Pénzügi Lízing Zrt.*, C-137/08, ECLI:EU:C:2010:659), ir sprendimai, kuriuose tam tikromis sąlygomis buvo numatyta galimybė neatsižvelgti į *res judicata* galią.
- 20 Iš pastarųjų sprendimų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena 2009 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Asturcom*, C-40/08, EU:C:2009:615, kurio 53 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad „jeigu nacionalinis teismas, nagrinėjantis ieškinį dėl galutinio arbitražo sprendimo priverstinio vykdymo, pagal vidaus procesines normas turi savo iniciatyva įvertinti arbitražinės išlygos neatitikimą nacionalinėms imperatyvioms normoms, jis taip pat privalo savo iniciatyva įvertinti šios išlygos nesąžiningą pobūdį pagal [Direktyvos 93/13] 6 straipsnį.“
- 21 Tame sprendime Teisingumo Teismas atmetė galimybę, kad, taikant veiksmingos apsaugos principą, Ispanijos teismas, kuriam buvo pateiktas prašymas vykdyti neapskustą arbitražo sprendimą, priimtą procese, kuriame vartotojas nedalyvavo, turėjo teisę savo iniciatyva pareikšti, kad sutarties sąlyga yra nesąžininga (nagrinėjamu atveju tai yra sutarties sąlyga, kurioje buvo nustatyta arbitražo įstaigos buveinės vieta).

- 22 Toje pačioje byloje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, Generalinė advokatė V. Trstenjak padarė kitokią išvadą, kad nacionalinio teismo savo iniciatyva priimtas sprendimas yra geriausiai Direktyvoje 93/13 nustatytą vartotojų apsaugos tikslą atitinkantis sprendimas ir kad vartotojo inertiškumas procese, kurį užbaigus priimtas vykdomasis raštas (ši byla, be kita ko, nebuvo išnagrinėta teisme) galėtų būti ištaisytas įgyvendinant tą vykdomąjį raštą.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar *Banco di Desio* ir *ZW* sudaryta laidavimo sutartis atitinka Įstatyminio dekreto Nr. 206 33 straipsnio 2 dalies u punktą (ir atitinkamą Direktyvos 93/13 nuostatą).
- 24 Remiantis nacionalinės teisės nuostatomis ir nacionaline jurisprudencija, kadangi *ZW* nepateikė prieštaravimo dėl tokio nurodymo mokėti, jis įgijo *res judicata* galią ir, be kita ko, turi būti manoma, kad *Banco di Desio* ir *ZW* sudarytos sutarties sąlygų nesąžiningumas (jo nebuvimas) jau yra pripažintas numanomu *res judicata* galią turinčiu sprendimu.
- 25 Kreditorių teigimu, taip panaikinama galimybė nagrinėti sutarties sąlygų nesąžiningumą net ir atsižvelgiant į Sprendimą *Asturcom*.
- 26 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl galimybės tiesiogiai taikyti šį sprendimą, atsižvelgdamas į tai, kad, pirma, Italijos ir Ispanijos teisės sistemos skiriasi ir, antra, į konkretaus atvejo ypatumus.
- 27 Kalbant apie pirmąjį aspektą, *Asturcom* inicijuotas procesas buvo rungimosi principu nepagrįstas procesas, kuriam pasibaigus teismas skolininkui (fiziškai) nedalyvaujant (jis rengiant vykdomąjį raštą liko pasyvus) galėjo tikrai išduoti bendrąjį vykdomąjį raštą arba jo neišduoti.
- 28 Dabar nagrinėjamu atveju, atvirkščiai, skolininkė įstojo į bylą ir išreiškė ketinimą remtis (galimu) sutarties sąlygų nesąžiningumu. Taigi skolininkės pasyvumo, dėl kurio buvo priimtas įsiteisėjęs vykdomasis raštas, nebeliko. Gindama savo, kaip vartotojos, statusą skolininkė veikė aktyviai ir nurodė daug sutarties sąlygų, kurių nesąžiningumu pareiškė ketinanti remtis.
- 29 Dėl antrojo aspekto, susijusio su konkretaus atvejo ypatumais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad tuo metu, kai buvo išduoti nurodymai mokėti, dar nebuvo priimti Teisingumo Teismo sprendimai, kuriuose jis nurodė kriterijus, pagal kuriuos ir laiduotojas gali būti laikomas vartotoju. Todėl tuo metu *ZW* dar neturėjo galimybės remtis su pardavėju ar tiekėju sudarytos sutarties sąlygų nesąžiningumu, nes (būtent pagal *Corte di cassazione* jurisprudenciją) neturėjo galimybės įvertinti savo, kaip vartotojos, statuso.
- 30 Taigi dėl nežinojimo, dėl kurio nėra kalta, *ZW* negalėjo sąmoningai pasirinkti, ar remtis apsauga, kuri jai, kaip sutarties šaliai, kuri yra fizinis asmuo, suteikiama tais atvejais, kai siekiamas tikslas nėra susijęs su galimai vykdoma profesine veikla. Panašus sąmoningas pasirinkimas tapo galimas tik pradėjus

ekspropriacijos procedūrą, kai, pagal nacionalinę teisę, nebėra galimybės neatsižvelgti į nurodymuose mokėti išdėstytus sprendimus.

- 31 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar konkrečioje situacijoje galiojanti teisė gali tapti aplinkybe, dėl kurios būtų neįmanoma arba labai sudėtinga įgyvendinti teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 93/13, nustatytas vartotojo teises, ir ar reikalavimas užtikrinti veiksmingą skolininko apsaugą netrukdo patikrinti, ar sutarties sąlygos, kuriomis remiantis buvo išduotas nurodymas mokėti, nėra nesąžiningos, nors tas nurodymas mokėti nebuvo apskūstas, todėl yra įgijęs *res judicata* galią.
- 32 Vertindamas antrąjį prejudicinį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, atsižvelgiant į nacionalinės procesinės teisės principus, pripažinimas, jog laidavimo sutarties sąlygos nėra nesąžiningos, turi numanomą *res judicata* galią.
- 33 Iš to matyti, pirma, kad, nagrinėjant bylą iš esmės, negalima remtis tokių sąlygų nesąžiningumu, ir, antra, kad prieštaravimai vykdymui yra nepriimtini, jeigu yra grindžiami motyvais, kuriuos bylos šalis turėjo nurodyti rengiant vykdomąjį dokumentą.
- 34 2017 m. sausio 26 d. Sprendime *Banco Primus* (EU:C:2017:60) Teisingumo Teismas atmetė galimybę, kad nacionalinės teisės aktai prieštarauja Direktyvai 93/13, kai pagal Ispanijos teisės aktus „nacionaliniam teismui draudžiama savo iniciatyva iš naujo nagrinėti su pardavėju ar tiekėju sudarytos sutarties sąlygas, jeigu dėl visų šios sutarties sąlygų teisėtumo pagal Direktyvą 93/13 jau nuspręsta sprendime, kuris įgijo *res judicata* galią, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas“ (49 punktas). Vis dėlto tame pačiame sprendime Teisingumo Teismas nurodė, kad „jeigu per ankstesnį ginčijamos sutarties patikrinimą, kuris užbaigtas sprendimu, kuris įgijo *res judicata* galią, vienos ar kelių šios sutarties sąlygų galimas nesąžiningumas dar nebuvo išnagrinėtas, Direktyva 93/13 turi būti aiškinama taip, kad nacionalinis teismas, į kurį, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, kreipėsi vartotojas, pateikdamas atskirąjį prieštaravimą, savo iniciatyva ar šalių prašymu privalo įvertinti, jei tik jam žinomos šiuo tikslu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės, galimą šių sąlygų nesąžiningumą“ (54 punktas) „tuo atveju, kai per ankstesnį ginčijamos sutarties nagrinėjimą, kuris užbaigtas priėmus sprendimą, įgijusį *res judicata* galią, nacionalinis teismas savo iniciatyva išnagrinėjo tik vienos ar tik kai kurių šios sutarties sąlygų atitiktis Direktyvai 93/13 klausimą, ši direktyva įpareigoja nacionalinį teismą, į kurį, kaip ir šioje byloje, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, kreipėsi vartotojas, pateikdamas atskirąjį prieštaravimą, savo iniciatyva ar šalių prašymu įvertinti, jei tik jam žinomos šiuo tikslu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės, galimą kitų šios sutarties sąlygų nesąžiningumą. Iš tiesų, nesant tokios kontrolės, vartotojo apsauga būtų neišsami ir nepakankama ir būtų netinkama ir neveiksminga priemonė užkirsti kelią tokių sąlygų naudojimui, kitaip, nei numatyta Direktyvos 93/13 7 straipsnio 1 dalyje“ (52 punktas).

- 35 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nors Teisingumo Teismas atmetė galimybę neatsižvelgti į įgytą *res judicata* galią, jis nėra nagrinėjęs numanomos *res judicata* galios instituto suderinamumo su Direktyvos 93/13 6 ir 7 straipsniais ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu.
- 36 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar teisinių situacijų saugumo reikalavimai, kuriais grindžiama *res judicata* galia, gali turėti tokį patį poveikį sprendimo stabilumui tiek tuo atveju, kai *res judicata* galia yra aiški, tiek tuo atveju, kai *res judicata* galia yra numanoma, ar, atvirkščiai, pagal Direktyvos 93/13 6 ir 7 straipsnius, aiškinamus atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį, leidžiama neatsižvelgti į numanomą *res judicata* galią, kai (numanomą) *res judicata* galią turintis sprendimas akivaizdžiai prieštarauja teisei į veiksmingą teisminę teisių gynimo priemonę.
- 37 Kitaip tariant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar vartotojas, turėdamas Direktyvos 93/13 6 ir 7 straipsniais, siejamais su Chartijos 47 straipsniu, grindžiamą teisę į veiksmingą apsaugą, gali, prieštaraudamas vykdymui, užginčyti teismo sprendimo, kuriame nėra aiškiai nustatyta, ar sutarties sąlygos buvo nesąžiningos, bet jis yra įsiteisėjęs, turinį.

DARBINIS VERTINIMAS